Raadsvoorstel

Onderwerp:	Erfgoedbeleid Reusel-De Mierden
Datum B&W Besluit:	17 november 2020
Vergaderdatum:	15 december 2020
Registratienr.:	RA20.069
Opsteller:	Marian Schmitz
Portefeuillehouder:	de heer P.J.M. van de Noort wethouder

Voorstel

Te besluiten om:

1. het beleidsplan Archeologische Monumentenzorg, gemeente Reusel-De Mierden 2011 in te trekken;
2. de Archeologische beleidskaart Gemeente Reusel-De Mierden 2011 in te trekken;
3. de Cultuurhistorische beleidskaart Gemeente Reusel-De Mierden 2011 in te trekken;
4. de Erfgoednota gemeente Reusel-De Mierden “Bouwstenen voor de toekomst” vast te stellen;
5. de geactualiseerde Archeologische beleidskaart gemeente Reusel-De Mierden 2020 vast te stellen;
6. de geactualiseerde Cultuurhistorische beleidskaart gemeente Reusel-De Mierden 2020 vast te stellen;
7. de Archeologische beleidskaart jaarlijks te actualiseren;
8. de Cultuurhistorische beleidskaart jaarlijks te actualiseren;
9. de raad jaarlijks te informeren middels een RIN over de jaarlijkse actualisatie.

Inleiding

Het huidige erfgoedbeleid inclusief de erfgoedbeleidskaarten (bestaande uit de archeologische beleidskaart en cultuurhistorische beleidskaart) is Kempenbreed vastgesteld in 2011. De nu vast te stellen erfgoednota inclusief de geactualiseerde erfgoedbeleidskaarten is een actualisatie en een uitbreiding van het huidige beleid. Actualisatie in verband met nieuwe wetgeving zoals de Erfgoedwet en de Omgevingswet. Uitbreiding van het huidige beleid omdat bij het vorige beleid de focus grotendeels lag op archeologie. In dit nieuwe beleid is cultuurhistorie nadrukkelijker aanwezig. Dit betekent dat onder andere de cultuurhistorische waarden van de gebouwde omgeving en het landschap een grotere rol krijgen in dit nieuwe beleid.

Daarnaast is het goed om nog even te vermelden waarom we dit beleid hebben en wat we hiermee willen bereiken:

1. Het beschermen van ons erfgoed.
2. Het versterken van het eigen karakter van Reusel-De Mierden.
3. Het verankeren van ons erfgoed.
4. Het behouden of mogelijk verbeteren van de kwaliteit van ons erfgoed.

Beoogd doel

Beschikken over actueel erfgoedbeleid dat aansluit bij de toekomstige Omgevingswet en zo de mogelijkheden biedt om erfgoed waaronder cultuurhistorisch waardevolle elementen beter te beschermen, te behouden en te versterken.
Implementatie van de erfgoedbeleidskaarten in al onze nieuwe bestemmingsplannen (straks omgevingsplannen). Te beginnen bij het nieuwe bestemmingsplan+ Buitengebied 2021.
Meer bewustzijn en draagvlak creëren voor ons erfgoed bij onder andere onze inwoners.
Trots zijn op ons prachtig erfgoed.
Kansen creëren voor (herstel van) ons erfgoed.

Argumenten

1.1 *Intrekken oude erfgoedbeleid zorgt voor duidelijkheid*
Door het oude erfgoedbeleid in te trekken is duidelijk welk beleid wel actueel is en welk beleid niet meer actueel is.

2.1 *Intrekken archeologische beleidskaart Reusel-De Mieren 2011 zorgt voor duidelijkheid*
Door de oude archeologische beleidskaart Reusel-De Mierden 2011 in te trekken is meteen duidelijk welke erfgoedbeleidskaart actueel is.

3.1 Intrekken cultuurhistorische beleidskaart Reusel-De Mierden 2011 zorgt voor duidelijkheid

Door de oude cultuurhistorische beleidskaart Reusel-De Mierden 2011 in te trekken is meteen duidelijk dat deze beleidskaart is vervallen.

4.1 *Actualisatie beleid is noodzakelijk*
Het vorige erfgoedbeleid is op 20 september 2011 door de gemeenteraad vastgesteld.
In juli 2016 is de Erfgoedwet aangenomen en is onder andere de Monumentenwet vervallen. Om zowel aan de huidige wettelijke taken als aan de toekomstige wettelijke taken inzake erfgoed zoals de Omgevingswet te kunnen voldoen, is het noodzakelijk om het huidige erfgoedbeleid te actualiseren en uit te breiden met cultuurhistorische waarden inclusief gemeentelijke monumenten.
De geactualiseerde erfgoedbeleidskaarten kunnen meteen worden geïmplementeerd in het nieuwe bestemmingsplan+ Buitengebied 2021, zodat dit nieuwe bestemmingsplan op dit onderdeel kan voldoen aan de eisen van de nieuwe Omgevingswet.

4.2 *Cultuurhistorie komt duidelijker in beeld*
In de nieuwe Omgevingswet en het daarbij behorende Omgevingsplan krijgt de fysieke leefomgeving een veel belangrijkere rol dan in de huidige bestemmingsplannen. De bescherming van alle archeologische en cultuurhistorisch waardevolle elementen, zoals vermeld op de archeologische en cultuurhistorische beleidskaarten, wordt in het omgevingsplan geborgd. Denk hierbij onder andere aan archeologische monumenten, archeologisch waardevolle locaties, gebouwde monumenten, cultuurhistorische ensembles, bijzondere (historische) landschappen en oude akkercomplexen.
Om te kunnen voldoen aan de nieuwe Omgevingswet is het erfgoedbeleid uitgebreid met cultuurhistorie.
Afgelopen jaar heeft er een inventarisatie plaatsgevonden in het buitengebied van cultuurhistorisch waardevolle ensembles, landschappen en potentiële gemeentelijke monumenten. Deze zijn met voorrang voor het buitengebied in beeld gebracht om deze meteen te kunnen verwerken in de cultuurhistorische beleidskaart. Deze wordt vervolgens geïmplementeerd in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied. Een inventarisatie van cultuurhistorische elementen en potentiële gemeentelijke monumenten in de kernen vindt mogelijk plaats in 2021.

4.3 *Archeologie maakt inmiddels onderdeel uit van het werkproces*
Evaluatie van het huidige erfgoedbeleid laat zien dat de regels voor archeologie onderdeel uitmaken van de huidige werkwijze bij ruimtelijke ontwikkelingen en bij vergunningverlening en dat deze regels naar behoren worden uitgevoerd.
Voor cultuurhistorie geldt dit nog niet. Cultuurhistorie maakt slechts sporadisch deel uit van het werkproces. Ondanks de wettelijke verplichting is cultuurhistorie nog niet goed verankerd in onze bestemmingsplannen. Door de uitbreiding van het erfgoedbeleid met cultuurhistorie, de geactualiseerde erfgoedbeleidskaarten die meteen kunnen worden verwerkt in elk nieuw bestemmingsplan en de nieuwe Omgevingswet gaat daar verandering in komen.

4.4 *Handleiding archeologische beleidskaart is aangepast*
De handleiding is geactualiseerd. Deze handleiding geeft heel concreet aan hoe te handelen bij alle voorkomende archeologische gebiedscategorieën bij aanvraag van een vergunning voor werkzaamheden waarbij de bodem geroerd gaat worden. De archeologische beleidskaart is ingedeeld in zeven categorieën verwachting- waardevolle archeologische gebieden. Dit zijn de zeven categorieën:

Categorie 1: archeologisch rijksmonument (vergunningplichtig).
Categorie 2: gebied van archeologische waarde (onderzoekplicht bij gebieden groter dan 100m² en dieper dan 40cm-MV).
Categorie 3: Gebied met hoge archeologische verwachting, historische kern (onderzoekplicht bij gebieden groter dan 250 m² en dieper dan 40cm-MV).
Categorie 4: gebied met hoge archeologische verwachting (onderzoekplicht bij gebieden groter dan 500m² en dieper dan 40cm-MV),
Categorie 5: gebied met een middelhoge archeologische verwachting (onderzoekplicht bij gebieden groter dan 2.500m² en dieper dan 40cm-MV.
Categorie 6: gebied met lage archeologische verwachting (alleen bij projectbesluiten en M.E.R.-plichtige inrichtingsprojecten zal nader onderzoek worden verlangd).
Categorie 7: gebied zonder archeologische verwachting (geen archeologische beperkingen).

Categorie 1 t/m 5 wordt als dubbelbestemming opgenomen in bestemmingsplannen.

De huidige dieptes van 30cm-MV en 50cm-MV zijn aangepast in 40cm-MV en sluiten zo beter aan bij het aanlegvergunningenstelsel en bij normaal agrarisch gebruik. Deze aanpassing is dus ingegeven vanuit de praktijk. Zeker bij implementatie van geactualiseerde erfgoedbeleidskaarten in het bestemmingsplan buitengebied resulteert deze wijziging wellicht in een minder strenge onderzoekplicht bij eventuele plannen in het kader van omgevingsvergunning en/of bestemmingsplanherziening of dat deze onderzoekplicht wellicht kan vervallen.

4.5 *Uitbreiding gemeentelijke monumenten*
Afgelopen jaren zijn de eerste gemeentelijke monumenten aangewezen. Zoals de woningen en het klooster aan de Groeneweg in Reusel die allemaal zijn ontworpen door architect Jos Bedaux. Ook zijn de kerk en pastorie in Reusel en de voormalige pastorie in Hulsel aangewezen als gemeentelijk monument. In overleg met de eigenaren willen wij de komende jaren graag het aantal gemeentelijke monumenten uitbreiden. Deze ambitie sluit aan bij het verzoek van onze inwoners om ons erfgoed meer in de ‘spotlight’ te zetten zoals aangegeven in de Toekomstvisie Reusel-De Mierden 2030, Gezamenlijk, Grenzeloos en Groen.

4.6 *Onbekend maakt onbemind*
Dit geldt zeker voor erfgoed. De komende jaren willen we inzetten op het beter zichtbaar maken van het mooie erfgoed dat Reusel-De Mierden allemaal heeft. Dit sluit naadloos aan bij de achtste ambitie van de Toekomstvisie Reusel-De Mierden 2030 Gezamenlijk, Grenzeloos en Groen waarin inwoners hebben aangegeven dat een betere bewustwording van ons cultureel erfgoed wenselijk is.

Graag willen wij samen met onze inwoners deze bewustwording realiseren.
Ook willen wij in de toekomst ons erfgoed meer onder de aandacht brengen bij (toeristische) activiteiten en scholen. Dit alles in samenwerking met de beide heemkundeverenigingen van Reusel-De Mierden.

4.7 *Kansen creëren voor ons erfgoed*
Door de focus op ons erfgoed niet te beperken tot het beschermen van erfgoed maar door opzoek te gaan naar synergie met toerisme en recreatie, sociaal-maatschappelijke doelen en het herontwikkelen van erfgoed(locaties) willen wij graag (nieuwe) mogelijkheden creëren voor ons erfgoed.

5.1 *Actualisatie van de archeologische beleidskaart*
Actualisatie is van belang omdat deze kaart inmiddels veelvuldig door allerlei partijen (moeten) worden geraadpleegd. Bijvoorbeeld bij aanpassingen van het bestemmingsplan en bij bouwactiviteiten. Actuele informatie zorgt er voor dat er geen onnodige kosten worden gemaakt voor archeologisch onderzoek. Zodra een gebied door onderzoek archeologisch in kaart is gebracht wordt dit bij eerstvolgende actualisatie in de kaarten verwerkt. Actualisatie zorgt telkens weer voor een juister en completer beeld van deze kaart.

6.1 *Actualisatie van de cultuurhistorische beleidskaart*
Om deze beleidskaart te actualiseren heeft er samen met de ODZOB een inventarisatie en actualisatie plaatsgevonden van cultuurhistorisch waardevolle elementen in het buitengebied. Deze inventarisatie heeft er toe geleid dat er een lijst is ontstaan van potentiële gemeentelijke monumenten in het buitengebied en dat er een uitbreiding heeft plaatsgevonden van cultuurhistorisch waardevolle ensembles. Deze ensembles zijn verwerkt in de geactualiseerde cultuurhistorische beleidskaart.
Een inventarisatie van cultuurhistorisch waardevolle elementen in onze kernen vindt wellicht in 2021 plaats.

7/8.1 *Jaarlijkse actualisatie van erfgoedbeleidskaarten biedt meer duidelijkheid*
Het jaarlijks actualiseren van de erfgoedbeleidskaarten resulteert in beleidskaarten die beter aansluiten bij de realiteit. Jaarlijkse actualisatie zorgt wellicht voor minder onderzoekskosten en actuelere bestemmingsplannen. En biedt zo een meer gerichte bescherming, daar waar bescherming noodzakelijk is. Biedt meer mogelijkheden voor maatwerk in bescherming.

9.1 *Jaarlijks raad informeren*
Via een RIN wordt de raad jaarlijks geïnformeerd over ontwikkelingen en aanpassingen van de erfgoedbeleidskaarten en andere ontwikkelingen over ons erfgoed.

Consequenties

4.1 *Omgevingswet vraagt om actualisatie van het erfgoedbeleid*
Het niet actualiseren van het huidige erfgoedbeleid zorgt ervoor dat toekomstige bestemmingsplannen niet kunnen voldoen aan de wettelijk eisen genoemd in de Omgevingswet. Namelijk dat de fysieke leefomgeving inclusief het onderdeel erfgoed in het omgevingsplan moet zijn verwerkt, zowel in de regels als in de kaart.
Omdat de fysieke leefomgeving zo'n belangrijke rol krijgt in de nieuwe Omgevingswet wordt er tevens een Nota Ruimtelijke Kwaliteit opgesteld met de benoeming van de daarbij behorende Omgevingscommissie. Deze commissie vervangt de huidige welstand- en monumentencommissie en zal de vraagstukken inzake de fysieke leefomgeving integraal beoordelen. De Nota Ruimtelijke Kwaliteit wordt in het tweede kwartaal van 2021 voorgelegd aan de raad.

4.2 *Geen Kempenbrede actualisatie?*
De huidige actualisatie gebeurt nu niet tegelijkertijd in alle Kempengemeenten maar gefaseerd. In Reusel-De Mierden vindt de actualisatie nu als eerste plaats zodat deze gegevens meteen kunnen worden verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied dat in 2021 wordt vastgesteld.

4.3 *Geen actualisatie zorgt voor meer onduidelijkheid*
Actualisatie zorgt voor actuele informatie. Eenieder die werkt met actuele informatie kan zijn werkzaamheden beter uitvoeren en verkleint zo de kans op het maken van fouten. Actualisatie zorgt er voor dat wij en alle andere partijen vaker tijd- en kostenbesparend kunnen werken.

4.4 *Samen op zoek gaan naar mooi erfgoed in onze kernen*
Wellicht in 2021 gaat er ook een inventarisatie plaatsvinden van cultuurhistorisch waardevolle elementen in onze kernen. Graag willen wij deze inventarisatie samen doen met o.a. onze inwoners en de beide heemkundeverenigingen.

4.5 *Wat zijn de risico's?*
Er zijn geen risico's wel veel kansen om erfgoed breder onder de aandacht te brengen en meer in te zetten voor allerlei doelen. Erfgoed biedt kansen voor het herstellen van cultuurhistorisch waardevolle structuren en kan een inspiratiebron zijn voor het stellen van beargumenteerde randvoorwaarden bij (her)ontwikkelingen.

Erfgoed verschaft identiteit aan een gemeenschap en de instandhouding ervan staat garant voor de ruimtelijke kwaliteit en draagt zo bij aan een aantrekkelijke gemeente voor inwoners, bezoekers en bedrijven. Dit erfgoedkapitaal biedt niet alleen kansen voor toerisme en recreatie maar ook voor projecten met een sociaal-maatschappelijke inslag zoals het creëren van werkplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

5/6.1 *Geactualiseerde erfgoedbeleidskaarten voor iedereen*
Iedereen kan de geactualiseerde erfgoedbeleidskaarten raadplegen via de website https://atlas.odzob.nl. Op deze manier is onze erfgoedinformatie voor iedereen beschikbaar en bruikbaar.

7/8.1 *Jaarlijks actualiseren erfgoedbeleidskaarten wel nodig?*
Omdat de erfgoedbeleidskaarten volledig worden geïmplementeerd in elk nieuw bestemmingsplan is het van groot belang om de erfgoedbeleidskaarten zo actueel mogelijk houden. Wij denken door jaarlijkse actualisatie en vaststelling van de beleidskaarten hieraan te kunnen voldoen. Deze jaarlijkse actualisatie en vaststelling van de erfgoedbeleidskaarten heeft geen financiële gevolgen.

9.1 *Jaarlijks RIN*
Door de raad jaarlijks te informeren over de ontwikkelingen binnen het erfgoed en de daarbij behorende jaarlijkse actualisatie van de erfgoedbeleidskaarten beschikt de raad ook over actuele informatie en kennis inzake erfgoed.

Financiën

Jaarlijks wordt er een bedrag gereserveerd voor de actualisatie van de erfgoedbeleidskaarten. Het jaarlijks actualiseren en vaststellen van de beide erfgoedbeleidskaarten heeft geen financiële gevolgen.

Jaarlijks ontvangt de gemeente een bedrag van de overheid via het gemeentefonds voor het uitvoeren van de wettelijke taken zoals het beschermen en het verankeren van erfgoed. Dit bedrag gaat wellicht onderdeel uitmaken van het toekomstige Kwaliteitsfonds. Verder geldt ook voor erfgoed het principe dat de verstoorder betaalt. Op basis van dit principe vindt verrekening van door de gemeente gemaakte kosten plaats via de legesverordening. Vooralsnog heeft het nieuwe beleid geen financiële gevolgen en kan het nieuwe beleid worden uitgevoerd binnen de huidige formatie.

Samen Doen

Graag willen wij onze inwoners en de beide heemkundeverenigingen betrekken bij de inventarisatie van cultuurhistorisch waardevolle elementen zoals potentiële gemeentelijke monumenten in onze kernen. Samen activiteiten organiseren om ons erfgoed meer in de kijker te plaatsen zoals onze inwoners hebben aangegeven in de Toekomstvisie Reusel-De Mierden 2030, Gezamenlijk, Grenzeloos en Groen. Wij willen de samenwerking met de Heemkunde Werkgroep Reusel en de Heemkundegroep de Mierden intensiveren. Beide verenigingen zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van het nieuwe erfgoedbeleid.

Bijlagen

1. “Bouwstenen voor de Toekomst”, Erfgoednota gemeente Reusel-de Mierden
    a. Bijlage 1: Erfgoed Meetlat, versie 2020;
    b. Bijlage 2: Handleiding voor de archeologische beleidskaart gemeente Reusel-de Mierden, versie 2020;
    c. Bijlage 3: Randvoorwaarden voor duurzaam behoud van het bodemarchief;
    d. Bijlage 4: Basis regels archeologie en cultuurhistorie Bestemmingsplan / Omgevingsplan;
    e. Bijlage 5: Minimale richtlijnen t.b.v. (de rapportage van) een cultuurhistorisch, bouwhistorisch en archeologisch onderzoek, versie 2020;
    f. Bijlage 6: Regionale Onderzoeksagenda Regio Zuidoost-Brabant, versie 2020.
2. Cultuurhistorie uitgediept, de erfgoedkaart van de gemeente Reusel-De Mierden nader bekeken, versie 2020;
    a. Bijlage 1: Catalogus Cultuurhistorische Inventarisatie Erfgoedkaarten Reusel-De Mierden versie 2020;
    b. Bijlage 2: overzicht waardevol cultureel erfgoed en aardkundige waarden van de gemeente Reusel-De Mierden, versie 2020;
    c. Bijlage 3: Redengevende beschrijvingen van potentiële monumenten in het buitengebied van Reusel-De Mierden;
    d. Bijlage 4: Cultuurhistorische inventarisatiekaart gehuchten, infrastructuur, landgoederen en heerlijkheden, versie 2020;
    e. Bijlage 5: Cultuurhistorische inventarisatiekaart bestuurlijk, kerkelijk, industrieel en historische bouwkunst, versie 2020;
    f. Bijlage 6: Cultuurhistorische inventarisatiekaart akkers, ontginningen en beemden, versie 2020;
    g. Bijlage 7: Cultuurhistorische inventarisatiekaart bos en heide, versie 2020;
    h. Bijlage 8: Archeologische beleidskaart Reusel-De Mierden 2020;
    i. Bijlage 9: Cultuurhistorische beleidskaart Reusel-De Mierden 2020.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

Mr. R.P.B.M. Brekelmans
secretaris

mw. A.J.M.H. van de Ven
burgemeester

Raadsbesluit

Vergaderdatum:	15 december 2020
Onderwerp:	Erfgoedbeleid Reusel-De Mierden
Registratienummer:	

De raad van de gemeente Reusel-De Mierden;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 17 november 2020

Besluit

1. het beleidsplan Archeologische Monumentenzorg, gemeente Reusel-De Mierden 2011 in te trekken;
2. de Archeologische beleidskaart Gemeente Reusel-De Mierden 2011 in te trekken;
3. de Cultuurhistorische beleidskaart Gemeente Reusel-De Mierden 2011 in te trekken;
4. de Erfgoednota gemeente Reusel-De Mierden “Bouwstenen voor de toekomst” vast te stellen;
5. de geactualiseerde Archeologische beleidskaart gemeente Reusel-De Mierden 2020 vast te stellen;
6. de geactualiseerde Cultuurhistorische beleidskaart gemeente Reusel-De Mierden 2020 vast te stellen;
7. de Archeologische beleidskaart jaarlijks te actualiseren;
8. de Cultuurhistorische beleidskaart jaarlijks te actualiseren;
9. de raad jaarlijks te informeren middels een RIN over de jaarlijkse actualisatie.

De raad voornoemd,

de griffier,	de voorzitter,
M. Olthuis	Mw. A.J.M.H. van de Ven